

10. Цимбаленко Є.С., Соколова К. Трансформація журналістських жанрів // Інформаційне суспільство. 2013. № січень-червень (17). С.80-83.

11. Чабаненко М. Інтернет-видання в Україні: становлення та особливості розвитку : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 27.00.04 "соц. комунікацій". Запоріжжя, 2010. 20 с.

Марчук Ю.

Науковий керівник – доц Одинцова Г. С.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Проблема формування творчої особистості учня є провідною майже в усіх державних документах про освіту – у Законі України «Про освіту», Державних національних програмах «Освіта» (Україна XXI століття), «Діти України», Державному стандарті початкової загальної освіти та ін. Вона здавна привертала увагу вчених. Так, теоретико-методологічне та психолого-педагогічне обґрунтування розвитку творчої особистості дитини знаходимо в роботах Я. Коменського, Й. Песталоцці, К. Ушинського, В. Сухомлинського, Л. Виготського, В. Давидова, О. Леонтьєва, В. Моляко, О. Савченко, Ш. монашвілі та ін.

Особливе значення у формуванні творчої особистості молодшого школяра відводиться шкільним предметам гуманітарного циклу, зокрема «Літературному читанню», яке є складовою мовно-літературної освітньої галузі і сприяє «збагаченню емоційно-чуттєвого досвіду, розвитку мовленнєво-творчих здібностей»[1]. З цією метою запроваджено нову змістову лінію в структурі програми з літературного читання для початкових класів – розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного[4]. Методичні рекомендації щодо формування творчої особистості молодшого школяра знаходимо у роботах О. Матвєєвої, О. Джежелей, В. Левіна та ін.

Мета статті – охарактеризувати шляхи формування творчої особистості молодшого школяра на уроках літературного читання.

Як зазначають дослідники, останнім часом спостерігається зниження інтересу до читання у зв'язку із збільшенням обсягів інформації через мережу Інтернет, телебачення тощо. Тому проблема формування творчої особистості молодшого школяра засобами літературного читання залишається **актуальною**, оскільки навчальний предмет «Літературне читання» – багатофункціональний. У процесі його вивчення здійснюється мовленнєвий, морально-естетичний, літературний, інтелектуальний розвиток школярів, виховується дитяча особистість. Під час читання формуються ставлення дитини до навколишньої дійсності, її громадянська позиція, збагачуються почуття, розвивається творча уява, задовольняються пізнавальні інтереси молодшого школяра.

На думку С. Дорошенка, одним із важливих завдань вчителя є «турбота про дитячу літературну творчість, оскільки дитина особливим чином зберігає і накопичує читацький досвід в своїй «письменницькій» праці» [2, с. 167]. Література вміщує великий потенціал духовних цінностей, які можуть бути джерелом розвитку особистості – творчої, культурної. Тому важливо вже в початкових класах одночасно з формуванням навички читання відкрити дитині світ словесного мистецтва, привернути увагу до його краси, розвивати духовні якості під впливом літератури. Цього можна досягти, використовуючи можливості підручників та методичні підходи до побудови уроків. Так, підручники з читання володіють унікальними можливостями для розвитку творчих здібностей. Найбільшою мірою для цього придатні спеціальні розділи, що є у підручниках кожного класу. У 2 класі – це «Я хочу сказати своє слово», у 3 класі – «Візьму перо і спробую», у 4 – «У кожного є співуча пір'їнка».

Аналіз науково-методичної літератури, вивчення передового педагогічного досвіду дозволяють визначити найбільш ефективні форми уроків та види вправ і завдань, спрямовані на формування творчої особистості молодших школярів на уроках літературного читання, серед яких: - уроки-інсценізації (або уроки з елементами інсценізації), які передбачають розігрування учнями ситуацій за прочитаним. Інсценізація твору вимагає належної підготовки учнів, що передбачає розуміння ними характеру дійових осіб, уявлення про зовнішній вигляд, обговорення можливих інтонацій, міміки, рухів тіла під час читання реплік. Учителю слід заохочувати дітей до інсценізації прочитаного у класному театрі, на батьківських зборах або перед іншими учнями. Уміння інсценізувати сприяє також формуванню у молодших школярів здатності легше адаптуватися у соціальному середовищі, вільно спілкуватися;

- уроки з ігровим сюжетом. Цей вид уроків з успіхом можна застосовувати в усіх класах під час вивчення різних тем. Ігрові сюжети виступають як основа побудови сценаріїв уроків. Наприклад, темами уроків з ігровими сюжетами можуть бути «Мандрівка сторінками улюблених казок», «Мандрівка Шевченківськими місцями», «Зустрічі у клубі веселих і винахідливих», «Матч Чомучок з Пізнайками» та ін. Крім того, ігровий сюжет може бути основою проведення цікавих узагальнюючих уроків, уроків-ранків («Дружба з книгою – це свято»,

«Новорічна тема у творах різних жанрів», «З гумором про серйозне») [3]. Варіантами ігрового уроку можуть бути уроки-мандрівки, уроки-подорожі, де діти, пересуваючись зупинками, виконують цікаві ігрові завдання;

- уроки-роздуми, які вимагають зануритись у текст, проаналізувати мотиви поведінки дійових осіб, обміркувати їх, обговорити різні думки, часто пов'язані з морально-етичними проблемами;

- інтегровані уроки, наприклад, при опрацюванні ліричних текстів, коли сприймання поезії підсилюється образотворчим мистецтвом і музикою. На таких уроках художній образ набуває нових граней, яскравості через сприймання різних засобів його відображення.

Не менш важливими є включення у зміст уроків творчих завдань, які стимулюють різні елементи літературно-творчих здібностей, серед яких можна виділити наступні:

- замість традиційної бесіди за прочитаним (питання-відповідь) можна практикувати хорovu декламацію, заучування напам'ять віршованих рядків, діалогів, відгадування загадок, вільні висловлювання з приводу прочитаного;

- завдання на розвиток фантазії (*Як продовжити казку? Як можна продовжити цю історію?. Уявіть, що ви складаєте мультфільм за віршем. Які події, у якій послідовності мають бути у ньому зображені? і т. ін.*);

- доповнення та перебудова тексту (*складання творчих переказів; придумування подій, які могли передувати зображеним; розширення змісту оповідання новим епізодом; уявлення себе учасником подій; придумування нових обставин сюжету, придумування нового закінчення казки та ін.*);

- відновлення у тексті пропущених слів і речень (*складання ланцюжків ознак, добір римованих слів, продовження віршів*);

- словесне малювання та "екранізація" прочитаного;

- складання за аналогією: казок, віршів, лічилок, загадок;

- прогнозування можливого розвитку подій, змісту твору (*на основі заголовка, ілюстрації, читання першого і заключного абзаців тексту тощо*);

- переказування тексту з орієнтацією на слухача;

- складання "Сенкана", "Кубування", "Гронування" і т. ін.

Висновки. «Літературне читання» як навчальний предмет має великий потенціал для формування творчої особистості молодшого школяра засобами художнього слова. У свій час В. Сухомлинський писав про те, що «...вчити творчості необхідно не для того, щоб зростити юних поетів, а для того, щоб збагатити кожне юне серце»[5, с. 560]. Добір текстів для читання, сучасні методики творчого розвитку учнів створюють достатні передумови для морально-етичного, естетичного виховання, для мовленнєвого, інтелектуального і літературного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
2. Дорошенко С.І. Методика викладання української мови / С.І. Дорошенко. – К. : Вища школа, 1992. – 380с.
3. Маслюк О. Інноваційні технології – ефективний засіб формування читацької компетентності учня / О. Маслюк //Всесвітня література. – 2010. – №2. – С. 21–30.
4. Навчальні програми для 1-4 класів[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
5. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям / В.О. Сухомлинський //Вибрані твори : в 5 т. – К.: Рад. школа, 1976. – Т.2.– С. 419-656.

Луків Н.

Науковий керівник – Вільчинський О. К.

БЛОГОСФЕРА ЯК НОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному медійному ринку переважна більшість ЗМІ активно починає своє діяльність на різноманітних крос-медійних платформах. Важливе місце тут посідають блоги, адже це мережевий журнал або щоденник подій, який регулярно поповнюється текстами, фото або мультимедійними даними [8, ст. 21]. Сукупність усіх блогів в Інтернеті створює блогосферу.

Актуальність дослідження теми зумовлена тенденціями до зростання ролі блогу у розвитку журналістської діяльності. У 2015 р. результати дослідження ресурсу Technorati.com виявили – за 360 днів у світі з'являється понад 32 млн блогів, а за добу у всіх інтернет блогах здійснюється близько 110 тис. нових публікацій [2]. Така популярність передбачає значний вплив на аудиторію, що обумовлює гостру потребу визначити, чи можна ставитись до блогів як до надійних джерел інформації.